

www.d4d-ks.org
Democracy for Development
Demokraci për zhvillim
Demokratija za razvoj

QENDRA
PËR BARAZI
DHE DREJTËSI

ANALIZË E REZULTATEVE TË ZGJEDHJEVE TË PARAKOHSHME PËR KUVENDIN E KOSOVËS **NGA PERSPEKTIVA GJINORE**

Zgjedhjet e 7 qershorit 2026

ANALIZË E REZULTATEVE TË ZGJEDHJEVE TË PARAKOHSHME PËR KUVENDIN E KOSOVËS **NGA PERSPEKTIVA GJINORE**

Zgjedhjet e 7 qershorit 2026

Prishtinë, gusht 2026

E drejta e autorit © 2026. Democracy for Development (D4D). Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. www.d4d-ks.org

Qëndrimet e shprehura në këtë publikim janë të D4D-së dhe nuk pasqyrojnë patjetër pikëpamjet e donatorit apo të individëve të lidhur me të.

Ky raport është hartuar në kuadër të projektit të mbështetur nga Ambasada e Mbretërisë së Holandës në Kosovë.

PËRMBAJTJA

- 7** Hyrje
- 9** Përfaqësimi gjinor në listat e kandidatëve/eve për deputetë/e
- 12** Mbështetja elektorale e kandidatëve/eve për deputetë/e
- 15** Rezultatet e kandidatëve/eve të zgjedhur/a
- 18** Efektet e kuotës gjinore
- 21** Rekomandimet

HYRJE

Përfaqësimi i barabartë i grave dhe burrave në proceset zgjedhore është element thelbësor i demokracisë përfaqësuese. Megjithëse pjesëmarrja e grave në jetën politike të Kosovës është rritur ndër vite, ato vazhdojnë të përballen me pengesa në nominim, zhvillimin e fushatës, sigurimin e mbështetjes së votuesve dhe qasjen në pozitë vendimmarrëse. Për këtë arsye, vlerësimi i përfaqësimit gjinor nuk duhet të kufizohet vetëm te numri përfundimtar i grave të zgjedhura, por duhet të përfshijë të gjitha fazat e procesit zgjedhor.

Ky raport analizon përfaqësimin dhe performancën e grave në zgjedhjet për Kuvendin e Kosovës, të mbajtura më 7 qershor 2026. Analiza shqyrton nominimet e kandidatëve sipas gjinisë dhe subjekteve politike, shpërndarjen e votave ndërmjet grave dhe burrave, dallimet në mbështetjen për gratë sipas komunave, përbërjen gjinore të Kuvendit të ri dhe ndikimin e kuotës gjinore në rezultatin përfundimtar.

Në këto zgjedhje, 21 subjektet politike të certifikuara, përfshirë një kandidat të pavarur, paraqitën gjithsej 902 kandidatë për deputetë. Prej tyre, 311 ishin gra dhe 591 burra, përkatësisht 34% dhe 66%. Gratë siguruan 30% të votave të përgjithshme për kandidatë, ndërsa burrat 70%. Ky dallim tregon se pabarazia gjinore ishte e pranishme si në fazën e nominimit, ashtu edhe në mbështetjen e marrë nga votuesit.

Nga 120 deputetët e zgjedhur, 41 janë gra dhe 79 burra. Gratë përbëjnë rreth 34% të Kuvendit të ri, ndërsa burrat 66%. Nga 41 gratë e zgjedhura, 35 siguruan mandatet pa pasur nevojë për zbatimin e kuotës gjinore, ndërsa gjashtë u zgjodhën përmes saj. Kjo dëshmon se shumica e deputeteve arritën rezultatin e nevojshëm zgjedhor, por njëkohësisht konfirmon rëndësinë e kuotës si mekanizëm mbrojtës për ruajtjen e një niveli minimal të përfaqësimit.

Analiza territoriale evidenton dallime të theksuara ndërmjet komunave. Mbështetja për gratë kandidate varion nga 23% në Graçanicë deri në 45% në Mamushë. Këto rezultate tregojnë se votimi për gratë ndikohet nga një kombinim faktorësh politikë dhe lokalë, përfshirë profilin e kandidateve, dukshmërinë gjatë fushatës, mbështetjen e subjekteve politike dhe lidhjen e tyre me elektoratin.

Përmes paraqitjes së këtyre të dhënave, raporti synon të ofrojë një pasqyrë të bazuar në dëshmi mbi pozitën e grave në procesin zgjedhor dhe të identifikojë fushat ku kërkohet ndërhyrje e mëtejshme. Gjetjet dhe rekomandimet u drejtohen subjekteve politike, institucioneve zgjedhore, mediave dhe organizatave të

shoqërisë civile, me qëllim të përmirësimit të mundësive për pjesëmarrje dhe përfaqësim më të barabartë gjinor në proceset e ardhshme zgjedhore.

PËRFAQËSIMI GJINOR NË LISTAT E KANDIDATËVE/EVE PËR DEPUTETË/E

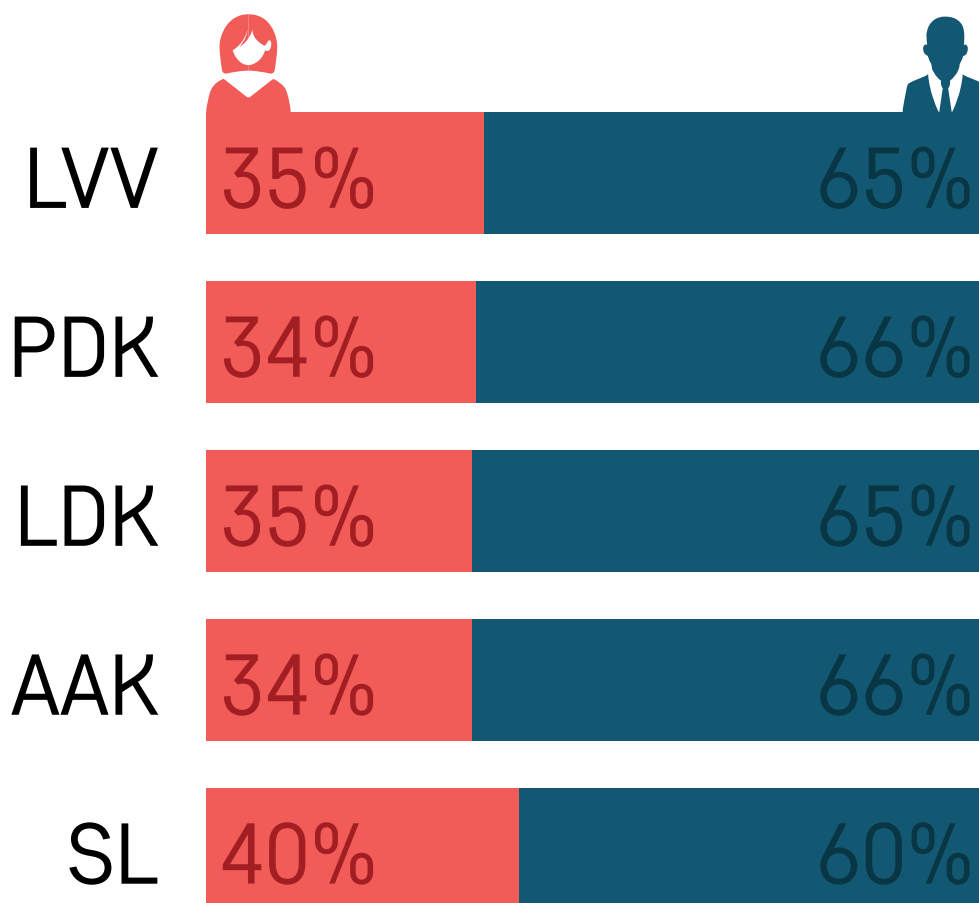
Grafiku 1. Numri i kandidatëve për deputetë sipas gjinisë

Në zgjedhjet për Kuvendin e Kosovës, të mbajtura më 7 qershor 2026, në garë ishin gjithsej 902 kandidatë nga 21 subjekte politike të certifikuara, përfshirë një kandidat të pavarur. Prej tyre, 311 ishin gra dhe 591 burra. Në përqindje, gratë përbënin rreth 34% të të gjithë kandidatëve, ndërsa burrat 66%.

Këto të dhëna tregojnë një pabarazi të dukshme gjinore në ofertën zgjedhore. Për çdo grua kandidate kishte rreth 1.9 burra kandidatë, ndërsa diferenca numerike ndërmjet tyre ishte 280 kandidatë. Me një hendek prej rreth 31 pikësh përqindjeje, burrat përbënin pothuajse dy të tretat e listave zgjedhore. Prania e grave në vetëm pak më shumë se një të tretën e kandidaturave kufizoi që në fazën e nominimit mundësinë për një përfaqësim më të balancuar gjinor në Kuvend.

Grafiku 2. Nominimet e kandidatëve për deputetë sipas subjekteve politike

Analiza e nominimeve në pesë subjektet kryesore politike të paraqitura tregon se burrat dominuan listat e kandidatëve për deputetë në secilin prej tyre. Përqindja e grave kandidate varionte nga 34% deri në 40%, ndërsa ajo e burrave nga 60% deri në 66%.

LS kishte përfaqësimin më të lartë të grave, me 40% gra dhe 60% burra. Në listat e LVV-së dhe LDK-së, gratë përbënin nga 35% të kandidatëve, ndërsa burrat 65%. PDK-ja dhe AAK-ja kishin përfaqësimin më të ulët të grave ndërmjet subjekteve të analizuara, me nga 34%, kundrejt 66% burra.

Dallimi relativisht i vogël ndërmjet subjekteve, me vetëm gjashtë pikë përqindjeje ndërmjet rezultatit më të lartë dhe atij më të ulët, tregon një model të ngjashëm

të nominimeve. Në të gjitha rastet, gratë përbënin më pak se gjysmën e kandidatëve, çka dëshmon se asnjë prej këtyre subjekteve nuk arriti barazi gjinore në përbërjen e listës zgjedhore. Megjithatë, me 40% gra kandidate, LS u afrua më shumë se subjektet e tjera me një përfaqësim të balancuar gjinor.

MBËSHTETJA ELEKTORALE E KANDIDATËVE/EVE PËR DEPUTETË/E

Grafiku 3. Shpërndarja e votave sipas gjinisë së kandidatëve

Kandidatët për deputetë morën gjithsej 6,441,962 vota. Prej tyre, gratë kandidate siguruan 1,944,529 vota, ose 30% të votave të përgjithshme, ndërsa burrat morën 4,497,433 vota, ose 70%.

Krahasimi me strukturën gjinore të kandidaturave tregon se gratë përbënin 34% të kandidatëve, por morën vetëm 30% të votave - katër pikë përqindjeje më pak se pesha e tyre në listat zgjedhore. Në anën tjetër, burrat përbënin 66% të kandidatëve, por siguruan 70% të votave.

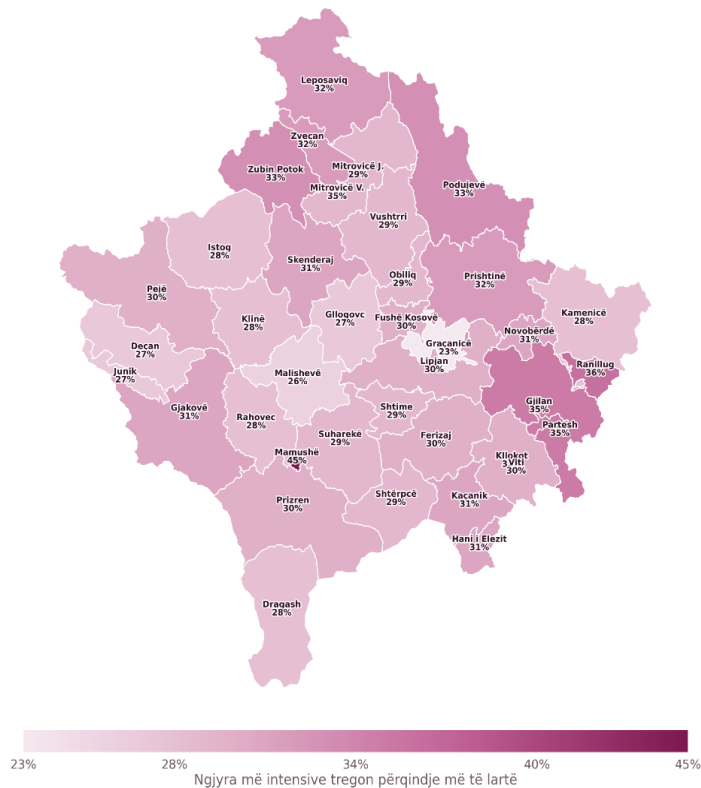
Mesatarisht, secila grua kandidate mori rreth 6,252 vota, ndërsa secili burrë kandidat rreth 7,610 vota. Kjo nënkupton se gratë morën mesatarisht rreth 18% më pak vota për kandidate sesa burrat. Rezultatet tregojnë se pabarazia gjinore nuk u kufizua vetëm në nominime, por u thellua edhe në shpërndarjen e votave,

duke ndikuar drejtpërdrejt në mundësitë e grave për t'u zgjedhur.

Grafiku 4. Përqindja e votave të kandidatëve gra sipas komunave

Votat për gratë sipas komunave

Përqindja e votave të fituara nga kandidatet gra

Diplomatike: 31% (paraqitur veçmas, pasi nuk është komunë)

Burimi i kufijve: geoBoundaries - Përpunimi: D+

Shpërndarja territoriale e votave tregon dallime të konsiderueshme në nivelin e mbështetjes për gratë kandidate ndërmjet komunave të Kosovës. Përqindja varion nga 23% në Graçanicë deri në 45% në Mamushë, duke krijuar një diferencë prej 22 pikësh përqindjeje ndërmjet rezultatit më të ulët dhe atij më të lartë.

Mamusha dallohet qartësisht me nivelin më të lartë të mbështetjes, ku gratë morën 45% të votave për kandidatë. Kjo është komuna e vetme ku përqindja iu afrua ndjeshëm barazisë gjinore. Rezultate relativisht të larta u regjistruan edhe

në Ranillug, me 36%, si dhe në Mitrovicën e Veriut, Partesh dhe Gjilan, me nga 35%. Në Podujevë dhe Zubin Potok gratë morën nga 33% të votave.

Një grup i gjerë komunash u pozicionua afër mesatares së përgjithshme. Në Kllokot, Zveçan, Leposaviq dhe Prishtinë, mbështetja për gratë arriti në 32%, ndërsa në Gjakovë, Han të Elezit, Novobërdë, Kaçanik dhe Skenderaj ishte 31%. Votimi diplomatik gjithashtu shënoi 31%. Në Fushë Kosovë, Viti, Ferizaj, Pejë, Prizren dhe Lipjan, gratë morën nga 30% të votave, njësoj me rezultatin e përgjithshëm në nivel vendi.

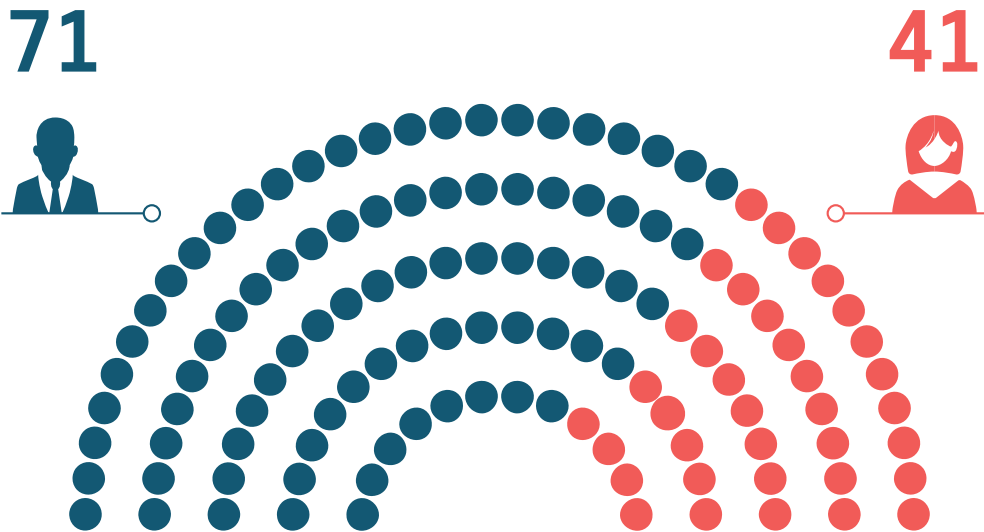
Mbështetje më e ulët u regjistrua në Malishevë, me 26%, si dhe në Glogovac, Deçan dhe Junik, me nga 27%. Në Istog, Kamenicë, Dragash, Rahovec dhe Klinë, gratë morën nga 28% të votave. Graçanica kishte rezultatin më të ulët, me vetëm 23%.

Harta nuk paraqet një ndarje të qartë ndërmjet zonave urbane dhe rurale apo ndërmjet rajoneve të caktuara. Përqindje relativisht të larta shfaqen si në komuna të mëdha, si Gjilani, Podujeva dhe Prishtina, ashtu edhe në komuna më të vogla, si Mamusha, Ranillugu dhe Parteshi. Në të njëjtën mënyrë, rezultatet më të ulëta përfshijnë komuna me karakteristika të ndryshme territoriale dhe demografike.

Kjo sugjeron se mbështetja për gratë nuk mund të shpjegohet vetëm përmes madhësisë, vendndodhjes ose përbërjes së komunës. Në rezultat mund të kenë ndikuar pozicionimi i kandidatëve në lista, profili dhe njohja publike e tyre, intensiteti i fushatës, lidhjet me elektoratin lokal dhe fuqia e subjekteve politike në secilën komunë. Për të përcaktuar ndikimin e këtyre faktorëve do të nevojitej krahasim më i detajuar me numrin dhe prejardhjen e kandidateve, subjektet politike dhe votat individuale në secilën komunë.

REZULTATET E KANDIDATËVE/ EVE TË ZGJEDHUR/A

Grafiku 5. Përfaqësimi gjinor në Kuvendin e Kosovës

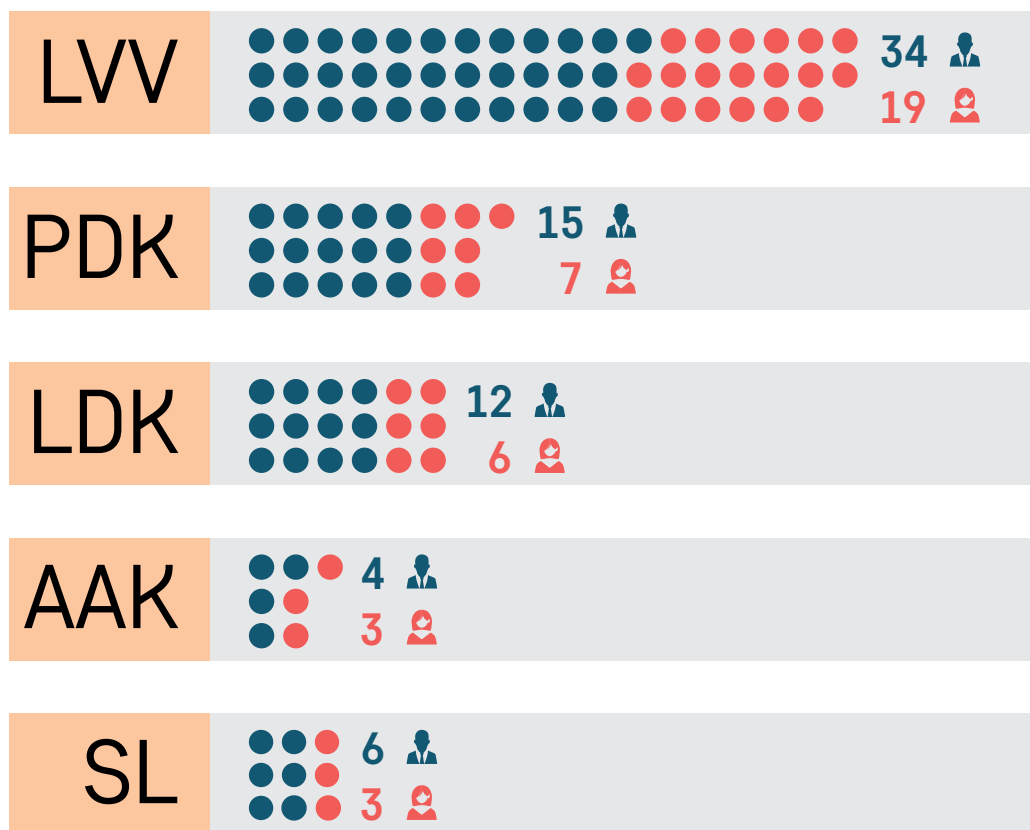
Nga gjithsej 120 deputetë të zgjedhur në Kuvendin e Kosovës, 41 ishin gra dhe 79 burra. Kështu, gratë përbënin rreth 34% të përbërjes së re të Kuvendit, ndërsa burrat 66%. Përfaqësimi i grave ndërmjet deputetëve të zgjedhur ishte pothuajse i njëjtë me pjesëmarrjen e tyre në listat zgjedhore, ku ato përbënin 34% të kandidatëve.

Gratë e zgjedhura morën së bashku 1,347,165 vota, me një mesatare prej 32,858 votash për deputete. Burrat e zgjedhur siguruan 3,088,173 vota, ose mesatarisht 39,091 vota për deputet. Kjo përbën një diferencë mesatare prej 6,233 votash në favor të burrave. Rrjedhimisht, gratë e zgjedhura morën mesatarisht rreth 16% më pak vota sesa burrat e zgjedhur.

Megjithëse gratë siguruan rreth një të tretën e ulëseve në Kuvend, të dhënat tregojnë se burrat e zgjedhur kishin mbështetje mesatare më të lartë. Ky dallim mund të lidhet me dukshmërinë më të madhe politike të kandidatëve burra, pozitave drejtuese brenda partive, ekspozimin më të lartë në fushatë dhe përvojën

e mëparshme institucionale. Megjithatë, për të përcaktuar ndikimin konkret të këtyre faktorëve nevojitet analizë shtesë e profileve dhe pozitave të kandidatëve në secilin subjekt politik.

Grafiku 6. Përfaqësimi gjinor në Kuvendin e Kosovës sipas subjekteve më të mëdha politike

Përbërja gjinore e deputetëve ndryshon ndërmjet subjekteve politike, por burrat dominojnë në shumicën e grupeve parlamentare. Nga 120 deputetët e zgjedhur, 41 janë gra dhe 79 burra, përkatësisht 34% dhe 66%.

LVV-ja ka numrin më të madh të grave deputete, me 19 gra dhe 34 burra. Gratë përbëjnë rreth 36% të grupit të saj prej 53 deputetësh. PDK-ja ka shtatë gra nga 22 deputetë, ose rreth 32%, ndërsa LDK-ja gjashtë gra nga 18 deputetë,

përkatësisht 33%. Megjithëse AAK-ja ka vetëm tri gra deputete, ato përbëjnë rreth 43% të grupit prej shtatë deputetësh, duke shënuar përfaqësimin proporcionalisht më të balancuar ndërmjet subjekteve të mëdha. Në SL, tri nga nëntë ulëset, ose 33%, u takojnë grave.

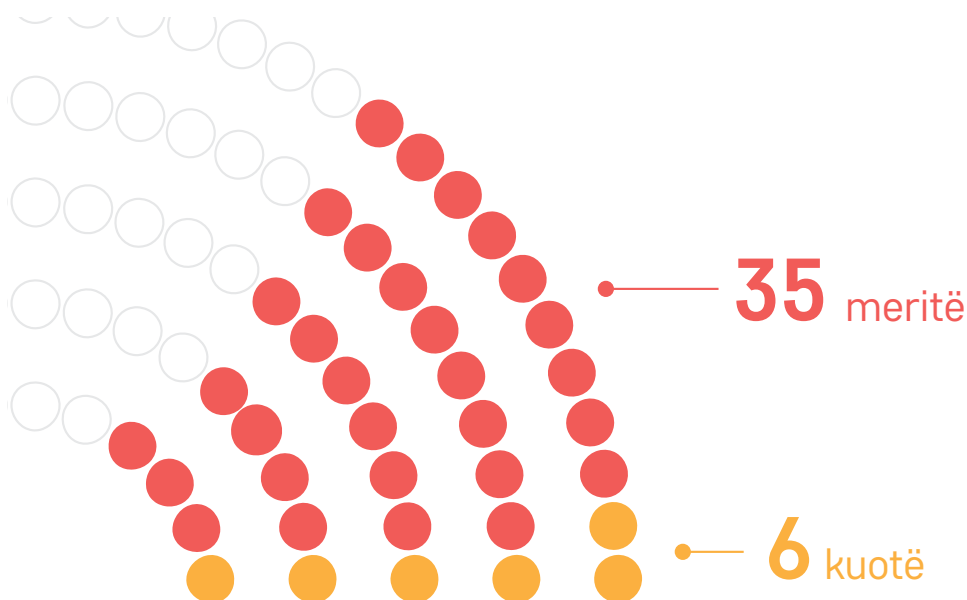
KDTP-ja ka përfaqësim të barabartë, me një grua dhe një burrë. NDS-ja dhe SDU-ja përfaqësohen secila nga një grua, ndërsa ZSPO-ja, VAKAT-i, IRDK-ja, PSA-ja, PLE-ja, JGP-ja dhe PREBK-u përfaqësohen vetëm nga burra. Për shkak të numrit të vogël të deputetëve në këto subjekte, përqindjet duhet të interpretohen me kujdes, pasi një mandat i vetëm e përcakton të gjithë përfaqësimin gjinor të subjektit.

Në vlerë absolute, LVV-ja jep kontributin më të madh në numrin e grave në Kuvend: 19 nga 41 deputetet, ose rreth 46% e të gjitha grave të zgjedhura, vijnë nga ky subjekt. Tri subjektet më të mëdha - LVV, PDK dhe LDK - kanë së bashku 32 gra deputete, që përbëjnë rreth 78% të të gjitha grave në Kuvend.

Të dhënat tregojnë se përfaqësimi i grave mbetet i përqendruar kryesisht në subjektet më të mëdha. Megjithatë, asnjë prej pesë grupeve më të mëdha parlamentare nuk ka arritur barazi gjinore. AAK-ja i afrohet më së shumti, me 43% gra, ndërsa në LVV, PDK, LDK dhe SL gratë përbëjnë afërsisht vetëm një të tretën e deputetëve.

EFEKTET E KUOTËS GJINORE

Grafiku 7. Përfaqësimi i grave në Kuvend të Kosovës sipas mekanizmit të kuotës gjinore

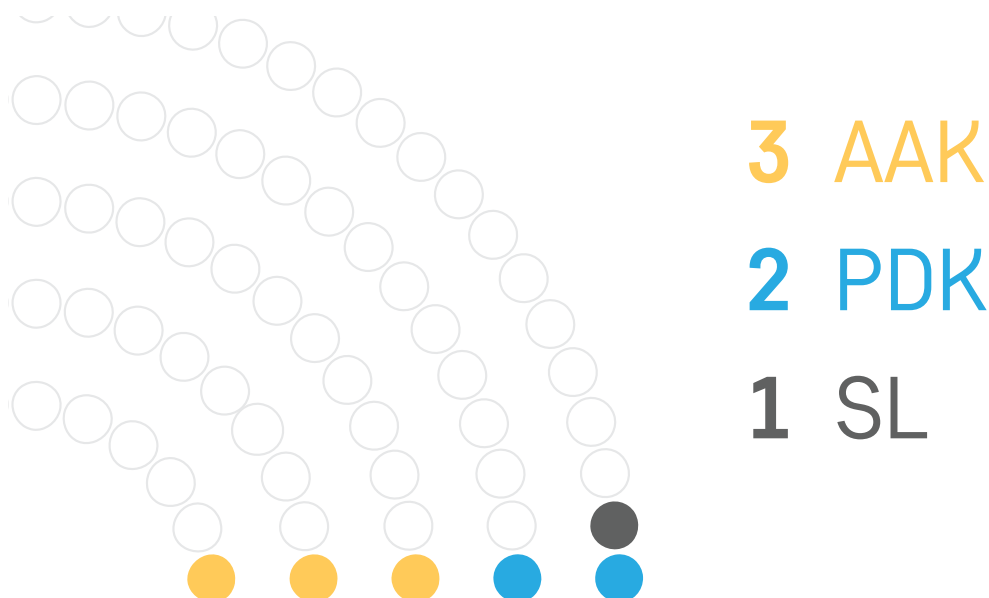

Nga gjithsej 41 gra të zgjedhura në Kuvendin e Kosovës, 35 prej tyre siguruan mandatin pa pasur nevojë për zbatimin e kuotës gjinore, ndërsa gjashtë u zgjodhën përmes saj. Në përqindje, rreth 85% e deputeteve u zgjodhën drejtpërdrejt në bazë të renditjes së rezultatit zgjedhor, ndërsa afërsisht 15% përmes mekanizmit të kuotës.

Pa gjashtë mandatet e siguruara përmes kuotës, gratë do të kishin vetëm 35 nga 120 ulëset, ose rreth 29% të Kuvendit. Zbatimi i kuotës e rriti përfaqësimin e tyre në 41 ulëse, përkatësisht në 34%, duke sjellë një rritje prej pesë pikësh përqindjeje.

Këto rezultate tregojnë se shumica dërrmuese e grave deputete arritën të zgjidheshin pa ndërhyrjen e kuotës. Megjithatë, kuota vazhdoi të kishte rol të rëndësishëm si mekanizëm sigurues, duke parandaluar rënien e përfaqësimit të grave nën pragun prej 30% dhe duke garantuar një përbërje më të balancuar të Kuvendit.

Grafiku 8. Përfaqësimi i grave në Kuvend të Kosovës me kuotë gjinore sipas subjekteve politike

Gjashtë gra siguruan mandatet parlamentare përmes zbatimit të kuotës gjinore. Prej tyre, tri u zgjodhën nga AAK-ja, dy nga PDK-ja dhe një nga SL-ja. Kështu, AAK-ja përbënte 50% të të gjitha rasteve të zbatimit të kuotës, PDK-ja rreth 33% dhe SL-ja rreth 17%.

Ndikimi i kuotës ishte veçanërisht i madh në përbërjen e grupit parlamentar të AAK-së. Të tri gratë deputete të këtij subjekti u zgjodhën përmes kuotës, që do të thotë se pa zbatimin e saj, AAK-ja nuk do të kishte asnjë grua në grupin e vet prej shtatë deputetësh. Si rezultat i kuotës, gratë përbëjnë rreth 43% të grupit parlamentar të AAK-së.

Në PDK, dy nga shtatë gratë deputete, ose rreth 29%, siguruan mandatet përmes kuotës. Pa të, PDK-ja do të kishte pesë gra ndërmjet 22 deputetëve, përkatësisht rreth 23%; pas zbatimit të saj, përfaqësimi i grave u rrit në rreth 32%.

Në SL, njëra nga tri gratë deputete u zgjodh përmes kuotës. Pa këtë mekanizëm, gratë do të përbënin rreth 22% të grupit parlamentar, ndërsa me kuotën përfaqësimi i tyre arriti në 33%.

Në subjektet e tjera politike, të gjitha gratë deputete u zgjodhën pa pasur nevojë për zbatimin e kuotës. Këto rezultate tregojnë se ndikimi i kuotës nuk ishte i

njëtrajtshëm, por u përqendrua në tri subjekte, me rol vendimtar sidomos për sigurimin e përfaqësimit të grave në AAK.

REKOMANDIMET

Bazuar në gjetjet e analizës mbi nominimin, votimin dhe përfaqësimin e grave në Kuvendin e Kosovës, rekomandohen këto masa:

1. RRITJA E PËRFAQËSIMIT TË GRAVE NË LISTAT ZGJEDHORE

Subjektet politike duhet të synojnë përfaqësim të barabartë, ose të paktën 40% të secilës gjini, duke e tejkaluar përmbushjen minimale të kuotës gjinore.

2. POZICIONIM MË I FAVORSHËM I GRAVE NË LISTAT ZGJEDHORE

Gratë duhet të vendosen në pozita të dukshme dhe konkurruese në lista, në mënyrë që të kenë mundësi të barabarta për t'u prezantuar para elektoratit dhe për të siguruar vota.

3. PËRFSHIRJA E GRAVE NË POZITAT DREJTUESE TË SUBJEKTEVE POLITIKE

Subjektet politike duhet të rrisin numrin e grave në organet vendimmarrëse, strukturat qendrore dhe lokale, si dhe në ekipet përgjegjëse për hartimin e listave zgjedhore.

4. MBËSHTETJE E BARABARTË FINANCIARE DHE ORGANIZATIVE GJATË FUSHATËS

Partitë duhet të sigurojnë që gratë kandidatë të kenë qasje të barabartë në financimin e fushatës, aktivitetet publike, materialet promovuese, ekipet mbështetëse dhe burimet e komunikimit.

5. HAPËSIRË E BARABARTË NË KOMUNIKIMIN PUBLIK TË PARTIVE

Gratë kandidate duhet të përfaqësohen në mënyrë të barabartë në tubime, debate, konferenca për media, reklama politike dhe përmbajtje të publikuara në rrjetet sociale.

6. FUSHATA PËR NDËRGJEGJËSIMIN E VOTUESVE

Duhet të zhvillohen fushata që inkurajojnë votuesit t'i vlerësojnë kandidatët mbi bazën e programit, integritetit dhe kompetencës, duke kundërshtuar stereotipet gjinore në zgjedhjet politike.

7. PARANDALIMI I GJUHËS SË URREJTJES DHE DHUNËS DIGJITALE

Institucionet, subjektet politike, mediat dhe platformat digjitale duhet të ndërmarrin masa më të koordinuara kundër gjuhës së urrejtjes, dezinformimit gjinor, kërcënimeve dhe ngacmimeve ndaj grave kandidate.

Instituti Demokraci për zhvillim (D4D) është themeluar në prill të vitit 2010 nga një grup analistësh të cilët ishin gjithnjë e më të shqetësuar se procesi i shtet-ndërtimit e kishte anashkaluar demokracinë. Vizioni i D4D është promovimi i qytetarisë aktive dhe të informuar që merr pjesë plotësisht në hapësirën publike dhe angazhohet në proceset e përfaqësimit dhe vendimmarrjes për të nxitur dialogun dhe ndërtuar konsensusin mbi ndarjen efikase, strategjike dhe të qëndrueshme të burimeve, duke kontribuar kështu në zhvillim të barabartë. D4D ndikon në hartimin e politikave konkrete, promovon qasjen ndërsektoriale në gjidhjen e problemeve dhe trajton rutinën institucionale të vendimmarrjes duke rekomanduar përmirësime graduale dhe duke vepruar me efektivitet maksimal për të kontribuar në stabilizimin dhe zhvillimin demokratik të Kosovës

Për më shumë informacion rreth aktiviteteve të D4D, ju lutemi vizitoni faqen e internetit: **www.d4d-ks.org**.